

Algemeen

Het oppervlakedelfstoffendecreet het uitvoeringsbesluit vormen de basis voor de procedure van opmaak, inhoud en evaluatie van het algemeen en bijzonder oppervlakedelfstoffenplan. Duurzame voorziening van delfstoffen vormt de basisdoelstelling.

Het algemeen oppervlakedelfstoffenplan werd vastgesteld op 10 juli 2008 en is overkoepelend voor alle delfstoffen. Het bevat een behoefte-analyse voor de volgende 5 jaar per delfstof, een actieplan voor alternatieven, oplistijng van knelpunten en een bespreking van de te verwachten ontwikkelingen. Er werd ook een monitoringssysteem duurzaam ontginnen opgericht in 2010 dat de behoefte, import, export, alternatieven op nauwe voet zal volgen.

Elk bijzonder oppervlakedelfstoffenplan (BOD) wordt opgemaakt per delfstof en deelgebied: klri van de kempen, Boomse klei, Vlaamse Leemstreek... Er wordt een behoefteraming voor minimaal 25jaar opgemaakt. Locatievoorstellen worden op basis van economische, geologische, ruimtelijke en ecologische factoren onderzocht en ontginningsgebieden worden vastgesteld. Ook de nabestemming van deze ontginningsgebieden wordt besproken.

Het BOD Vlaamse Leemstreek was eind 2006 in openbaar onderzoek. In Ninove kwam er echter geen enkel bezwaarschrift binnen. Voordien was immers de inspraakprocedure gewijzigd en inzage was enkel in Brussel, Gent of via internet mogelijk. Pas toen het te laat was, werd duidelijk welke de locatievoorstellen voor Ninove waren. Eind juli werd het plan definitief door de Vlaamse Regering goedgekeurd. Per locatievoorstel werd onderzocht of dit een speciaal beschermd statuut heeft (vb. VEN, ankergebied), wat de milieu-effecten zijn, wat de gewenste ruimtelijke bestemming is en wat de mogelijke nabestemming is. Aan elk effect wordt per locatie een waarde tussen 1 en 5 toegekend, waarbij 1 staat voor het meest negatieve (geen herstel mogelijk) en 5 geen aantasting veroorzaakt. Na de afwegingen wordt in het hoofdstuk 'conclusies' weergegeven welke gebieden/uitbreidingen aanvaard worden. De knelpunten in dit plan zijn veelvuldig. De behoefteraming gebeurt op maat van de industrie, waarbij men uitgaat van maximale productiecapaciteit. Gezien de economische crisis zorgt dit voor een zware overschatting van de behoefte. Wat als Vlaamse behoefte wordt omschreven is in feite de behoefte voor zowel de Belgische als buitenlandse markt. Bijna de helft van de geproduceerde bakstenen is bestemd voor export. De afstanden tussen ontginnings- en verwerkingsplaats zijn immens (vaak groter dan 150km) wat niet te rijmen valt met het duurzaamheidsprincipe en alles behalve milieuvriendelijk is. De hinder voor omwonenden (verkeer, lawaai) wordt zwaar onderschat. De impact op milieu en natuur worden eveneens geminimaliseerd. Er is te weinig aandacht voor alternatieven en de voorgestelde nabestemming (vaak landbouw) is in de praktijk moeilijk realiseerbaar. Het Leemactiecomitee werd opgericht toen duidelijk werd wat de plannen voor Ninove waren. In april 2007 werd een info-avond over het voorontwerp georganiseerd, gevolgd door een protestactie tijdens de gemeenteraad. Deze keurde een brief goed die minister Peeters vroeg om alles opnieuw te doen. Een protestwandeling vond in juni 2007 in Liefderinge plaats. Ook in 2008 werden nog 2 acties op touw gezet. In januari was er een debatavond met vertegenwoordigers van verschillende politieke partijen en Bond Beter

Leefmilieu. Zij engageerden zich voor een bijsturing van de plannen en inzageprocedure. In september was er een camp-in om de aandacht op het plan te vestigen en de onduidelijkheid te stoppen.

Voor Ninove gaat het om 5 locaties: Ten Berg (Meerbeke), Ter Duyst (Ninove), Baandries (tussen Nederhasselt en Outer), Varenberg (Denderwindeke) en Drogentop (Denderwindeke/Lieferinge). Er zijn op ons grondgebied eveneens 3 kleinschalige en lokale steenbakkerijen actief, dewelke totaal niet gevisieerd worden. De overige leem wordt over lange afstand tot de verwerkingsplaats vervoerd.

Baandries, Nederhasselt:

De Baandries omvat een vergunde ontginning die echter niet als dusdanig op het gewestplan staat aangegeven. De ontgonnen leem wordt lokaal verwerkt. Het BOD stelt voor om 4,09 ha te regulariseren voor ontginning tot op 2,5m.

In de conclusie staat dat 3,51ha (ipv4,09) geregulariseerd wordt en bijkomend onderzoek over de nabestemming nodig is.

Ten Berg, Meerbeke.

Voor Ten Berg (Meerbeke) wordt voorgesteld om 4,03 ha te behouden en het gebied met 1,82 ha uit te breiden. De leem wordt tot op 2,5m uitgegraven en lokaal verwerkt. Het voorstel wordt volledig aanvaard in de conclusie.

Drogentop, Denderwindeke-Lieferinge

Op Drogentop is momenteel 12,51ha vergund. Er wordt voorgesteld om 7,27ha te schrappen (locatie omvat o.a. de vroegere steenbakkerij) zodat nog 5,24ha overschiet. Er wordt een nieuwe ontginningszone van 23ha voorgesteld. Deze heuvelrug, gelegen tussen 2 valleien, is opgenomen in de gewenste agrarische structuur (zeer vruchtbare grond). De hellingen en valleien behoren tot de gewenste natuurlijke structuur. Het zuidelijk gelegen ontginningsgebied behoort tot de gewenste natuur- en bosstructuur. Het volledige gebied is aangeduid als relictzone.

In de conclusie staat duidelijk te lezen dat er inderdaad 7,27ha wordt geschrapt en dat de uitbreiding van 23ha wordt ingekrompen tot 12ha. Dit ondanks bezwaar van Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed. Dit brengt het totaal op 18ha, af te graven tot op 7m diepte.

Voor **Varenberg (Denderwindeke)** gaat het over ontginning van 3,22ha tot op 3,2m. Dit blijft behouden in de conclusie.

Ter Duyst, Ninove:

Voor Ter Duyst wordt voorgesteld 11,09ha te behouden, een uitbreiding met 19ha te ontginnen en alles (30ha) nog 7m dieper uit te graven. Dit gebied maakt deel uit van een relictzone, behoort tot de beste landbouwgrond en grenst aan de beschermde Diepe Straten (holle weg). Verdere ontginning heeft grote gevolgen voor de waterhuishouding (onder grondwaterpeil) en een nefaste invloed op de Diepe Straten. Nabestemming landbouw wordt eveneens onmogelijk. Op basis van verschillende zeer negatieve beoordeling van de gevolgen, worden deze uitbreidingen in de conclusie niet weerhouden. Momenteel is nog 3ha voorradig voor ontginning vooraleer een nabestemming gerealiseerd kan worden.

Transport zou via veldwegen naar de Lebekestraat in Outer i.p.v. de wijk Ter Duyst gebeuren (persoonlijke communicatie).

Wat nu?

Nu de plannen zijn vastgesteld, moet dit nog verschijnen in het Belgisch Staatsblad. Er is opdracht gegeven een GRUP (gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan) op te maken, waartegen bezwaarschriften kunnen ingediend worden. Na goedkeuring van het GRUP, moet wel nog een vergunning aangevraagd en goedgekeurd worden. er wordt ook beloofd om een monitoringsinstrument in te zetten om gegevens te verzamelen over vraag en aanbod, en een werkgroep om de inzet van alternatieven en opportuniteiten op te volgen. Het BOD wordt 5-jaarlijks geëvalueerd.

Het Leemactiecomité (Natuurpunt, JNM Niger, Kalisj, Sp.a, Groen!, CD&V en omwonenden) vindt de extra ontginning van drogentop (12ha) onaanvaardbaar. Er wordt grote verkeersoverlast veroorzaakt in een dorp en het is salamipolitiek: nu wordt 12ha goedgekeurd, eens deze voorraad op is, kan de overige 11ha toch nog aangesneden worden. De 5-jaarlijkse evaluatie moet gevolgd worden. Waakzaamheid en communicatie met de omwonenden zijn essentieel.

Ter info : De firma OMD (Ontginningen Demets Moorslede) is verantwoordelijk voor de ontginningen in Ter Duyst als in Drogentop. Zij zijn leembevoorrader voor de groep Wienerberger, Vandemoortel, MFK ...

Contactpersoon bij OMD is dhr. Geert Gaby (gedelegeerd bestuurder). Indien mensen vragen hebben mogen zij hem bellen op het nummer 0475 79 60 09